

УДК 811.162.1'36'38:821.162.1-5](045)

ОСІПЧУК Галина – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри прикладної лінгвістики, зарубіжної літератури та журналістики, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 28, Умань, Черкаська область, 20300, Україна (130975@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9640-5533>

ЛУКІНА Лія – старший викладач кафедри прикладної лінгвістики, зарубіжної літератури та журналістики, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 28, Умань, Черкаська область, 20300, Україна (l.r.lukina@idpu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6133-5902>

DOI <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2025.61.14>

Бібліографічний опис статті: Осіпчук, Г., Лукіна, Л. (2025). Експресивно-стилістичні можливості граматичних засобів у текстах сучасних польських проповідей. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»*, 61, 125–131, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2025.61.14>

ЕКСПРЕСИВНО-СТИЛІСТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ ГРАМАТИЧНИХ ЗАСОБІВ У ТЕКСТАХ СУЧАСНИХ ПОЛЬСЬКИХ ПРОПОВІДЕЙ

Анотація. У статті проаналізовано експресивно-стилістичні можливості граматичних засобів, вживаних у текстах сучасних польських проповідей. Наголошено на тому, що домінантною стилістичною ознакою ораторських промов усіх жанрових різновидів є експресивність. Актуальність дослідження визначена тим, що експресивність є однією з найскладніших мовних категорій, оскільки пов'язана з виявленням суб'єктивного чинника в мові, який супроводжує пізнання об'єктивної реальності та віддзерклює зміст індивідуальної свідомості її носіїв.

Метою статті є виявлення експресивно-стилістичних можливостей граматичних засобів у текстах сучасних польських проповідей, визначення їхньої ролі у формуванні комунікативної стратегії проповідника та впливі на аудиторію.

Методологічна база дослідження включає комплексний аналіз сучасних польських проповідей із використанням кількох наукових підходів, які дали змогу виявити експресивно-стилістичні можливості граматичних засобів у текстах сучасних польських проповідей. Стилiстичний аналіз застосовано для ідентифікації мовних засобів, що впливають на експресивність тексту. Контент-аналіз використано для систематизації граматичних засобів у проповідях. Когнітивно-дискурсивний підхід допоміг оцінити, як граматичні засоби сприяють формуванню проповідницької комунікації.

Наукова новизна дослідження полягає в системному аналізі граматичних засобів, які виконують експресивно-стилістичну функцію в сучасних польських проповідях. Визначено, що найбільше засобів емоційно-експресивного впливу репрезентовано саме на синтаксичному рівні. З'ясовано, що емоційності та експресії сучасним польським проповідям також надають художні засоби, а саме тропи та риторичні фігури.

Граматичні засоби в сучасних польських проповідях відіграють важливу роль у створенні експресивного ефекту. Вони допомагають підвищити комунікативну взаємодію між проповідником та вірянами, роблять текст більш емоційно насиченим та переконливим.

Ключові слова: проповідь, експресивність, експресія, синтаксис, художні засоби.

OSIPCHUK Halyna – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Applied Linguistics, Foreign Literature and Journalism, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, 28, Sadova str., Uman, Cherkasy region, 20300, Ukraine (130975@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9640-5533>

LUKINA Liia – Senior Lecturer at the Department of Applied Linguistics, Foreign Literature and Journalism, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, 28, Sadova str., Uman, Cherkasy region, 20300, Ukraine (l.r.lukina@udpu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6133-5902>

DOI <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2025.61.14>

To cite this article: Osipchuk, H., Lukina, L. (2025). Ekspresyvno-stylistychni mozhyvosti hramatychnykh zasobiv u tekstakh suchasnykh polskykh propovidei [Expressive-stylistic possibilities of grammatical means in the texts of modern polish sermons]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriya «Filolohiia» – Problems of Humanities. “Philology” Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*, 61, 125–131, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2025.61.14>

EXPRESSIVE-STYLISTIC POSSIBILITIES OF GRAMMATICAL MEANS IN THE TEXTS OF MODERN POLISH SERMONS

Summary. *The article analyzes the expressive-stylistic potential of grammatical means used in the texts of contemporary Polish sermons. It is emphasized that expressiveness is the dominant stylistic feature of oratory speeches across all genre varieties. The relevance of the study is determined by the fact that expressiveness is one of the most complex linguistic categories, as it is associated with the manifestation of the subjective aspect in language, which accompanies the cognition of objective reality and reflects the content of the individual consciousness of language speakers.*

The aim of the article is to identify the expressive-stylistic potential of grammatical means in contemporary Polish sermons, to determine their role in shaping the preacher's communicative strategy, and to analyze their impact on the audience.

The methodological framework of the study includes a comprehensive analysis of contemporary Polish sermons using several scientific approaches, which allowed for identifying the expressive-stylistic potential of grammatical means in these texts. Stylistic analysis was applied to identify linguistic means that influence the expressiveness of the text. Content analysis was used to systematize grammatical means in sermons. The cognitive-discursive approach enabled an assessment of how grammatical means contribute to the formation of homiletic communication.

The scientific novelty of the study lies in the systematic analysis of grammatical means that perform an expressive-stylistic function in contemporary Polish sermons. It has been established that the majority of emotionally expressive effects are represented at the syntactic level. It has also been determined that artistic means, particularly tropes and rhetorical figures, contribute to the emotionality and expressiveness of contemporary Polish sermons.

Grammatical means in contemporary Polish sermons play a crucial role in creating an expressive effect. They help enhance communicative interaction between the preacher and the believers, making the text more emotionally charged and persuasive.

Key words: sermon, expressiveness, expression, syntax, artistic means.

Постановка проблеми. Сучасна польська мова зазнає трансформацій, які впливають на її граматичну структуру та виражальні засоби. Аналіз цих змін дає змогу виявити нові тенденції у використанні граматичних засобів для створення стилістичного забарвлення релігійних текстів. Граматичні конструкції можуть виконувати не лише синтаксичну, а й експресивну функцію, впливаючи на динаміку тексту, емоційність викладу та сприйняття змісту.

Проповідь як жанр поєднує в собі релігійний, публіцистичний та художній стилі, що зумовлює особливості використання граматичних засобів для створення експресивного та переконливого мовлення. Граматичні засоби в сучасних проповідях виконують не лише нормативну функцію, а й слугують важливим інструментом впливу на аудиторію. Попри значну увагу до риторичних стратегій проповідницького мовлення, експре-

сивно-стилістичний потенціал граматичних засобів у ньому залишається недостатньо вивченим. Тому необхідно з'ясувати, які граматичні конструкції найчастіше використовують у проповідницькому дискурсі, як вони сприяють виразності мовлення та в чому полягає їхній вплив на слухачів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Починаючи від 50–60 рр. XX ст. вивчення експресивності стало більш закономірним, систематичним і набуло характеру незалежного предмета лінгвістичних досліджень – передусім у сферах семасіології та стилістики.

Феномену мовної експресивності та експресії присвячені численні праці В. Чабаненка. Автор зазначає, що експресія це «виразність, або зображальність мовлення, це така якість мовлення, завдяки якій воно набуває стилістичної маркованості (емоційності, образності) і стає спроможним передати певний нетривіальний зміст» (Чабаненко, 1984, с. 6). Також автор зауважує, що поняття «експресія» інколи ототожнюють із поняттям «експресивність», проте на його думку це різні речі, якщо експресія – «підсилення (інтенсифікація, збільшення) виразності, то експресивність – уже сама підсилена (інтенсифікована, збільшена) виразність, така соціально й психологічно мотивована властивість мовного знака (мовленнєвого елемента), яка деавтоматизує його сприйняття, підтримує загострену увагу, активізує мислення, викликає почуттєву напругу слухача або читача» (Там же, с. 7).

У свою чергу М. Ідзьо виділяє тріаду понять: експресивність, експресія та експресивізація. Під експресивністю дослідниця розуміє «властивість мовного знака, що може виявлятися у вигляді внутрішньої (інгерентної), постійної характеристики мовного знака або ж у вигляді набутої зовнішньої (адгерентної) характеристики мовного знака». Експресію авторка визначає як «процес вираження експресивності під час спонтанного мовлення», а експресивізацію як «результат умотивованої мисленнєвої лінгвокреативної діяльності мовця, спрямованої на вираження особистих прагматичних інтенцій, що виявляється у свідомому, попередньо підготовленому усному чи писемному тексті й базується насамперед на когнітивному дисонансі (як

неузгодженості з відомою для читача інформацією та прочитаною), що виникає в результаті інноваційного вживання або створення мовних явищ» (Ідзьо, 2016, с. 36).

На думку І. Холявко, експресивність як лінгвістична універсалія пов'язана з людською властивістю посилювати виразність та впливову силу свого висловлення, тобто виконує прагматичну функцію (Холявко, 2020, с. 188).

Питання мовної експресивності частково стало темою розвідок польської лінгвістки А. Вежбицької (A. Wierzbicka), яка досліджувала проблеми мовної експресії у світлі моделювання емоційних станів мовця (Wierzbicka, 2006).

Р. Гжегорчикова (R. Grzegorzczukowa) під експресією та експресивністю розуміє ознаки певного типу текстів (насамперед, поетичних), функцією яких є вираження емоційного зворушення автора та зумовлення такого зворушення в читача (Grzegorzczukowa, 1978).

Польський дослідник С. Вархол (S. Warchoł) охарактеризував діахронний аспект розвитку іменників, прикметників, числівників і дієслів з різними формантами у трьох групах слов'янських мов (на матеріалі польської, чеської, словацької, верхньо- та нижньолужицької, македонської, української, болгарської та ін.) і констатував, що утворення експресивних номінацій на кожному етапі розвитку мови підпорядковане відповідним її нормам, нерозривно пов'язане з нею і впливає з неї (Warchoł, 2010).

Актуальність. Наукова розвідка спрямована на виявлення нових аспектів функціонування граматичних засобів у сучасному польському релігійному дискурсі та їхньої ролі у формуванні стилю й експресивності тексту. Це зумовило **мету дослідження** – проаналізувати експресивно-стилістичні можливості граматичних засобів у текстах сучасних польських проповідей, визначити їхню роль у формуванні комунікативної стратегії проповідника та у впливі на аудиторію. Меті підпорядковане вирішення таких завдань: систематизувати граматичні засоби, які функціонують у текстах сучасних польських проповідей; визначити експресивно-стилістичний потенціал виявлених граматичних структур у межах проповідницького дискурсу; дослідити роль граматичних засобів у реалізації комуніка-

тивної стратегії проповідника; виявити особливості функціонування граматичних форм у межах жанрової специфіки релігійного дискурсу. Матеріалом дослідження слугували тексти сучасних польських проповідей.

Виклад матеріалу. Домінантною стилістичною ознакою ораторських промов усіх жанрових різновидів є експресивність, яку визначають дії адресанта, котрий прагне вплинути на емоційну, вольову та інтелектуальну сфери адресата й використовує для цього всілякі інструменти впливу. Прийоми й методи текстової експресивності варіюються від відкритого впливу до широкого використання тактик непрямої мови (Ніколаєнко, 2014, с. 100).

Грунтовно опрацювавши сучасні польські проповіді, ми зауважили, що найбільше засобів емоційно-експресивного впливу репрезентовано саме на синтаксичному рівні. Погоджуємося з думкою А. Вовка, який зазначає, що «за синтаксисом визнані істотні стилістичні можливості, пов'язані із традиційними засобами синтаксичної стилістики: використанням різних типів простих і складних речень, порядку слів, паралельних і синонімічних синтаксичних конструкцій, звертань, вставних і вставлених одиниць, різних способів передавання чужого мовлення, парцельованих, приєднувальних конструкцій, еліпсів» (Вовк, 2020, с. 35–36).

Проаналізувавши тексти сучасних польських проповідей, ми звернули увагу на те, що проповідники активно вживають **окличні речення**, експресивні за своїм характером: «*Żeby pójść do nieba trzeba słuchać Pana Boga, rodziców i być grzecznym!*» (Dariusz Raś. Dzieci); «*To do nas Chrystus to mówi!*» (Dariusz Raś. Wypełnieni).

Важливом засобом експресивного забарвлення є **спонукальні речення**, які виражають спонукальну модальність, що, як і будь-яка інша модальність, тісно пов'язана з поняттям оцінки, емоційності та експресії. У релігійному дискурсі повчання, передані такими реченнями, не можуть бути експресивно не забарвленими, оскільки виражають особливий тип спонукального зв'язку, встановлюваний між учителем-проповідником і учнями-вірянами, наголошуючи на необхідності виконання спонукальної дії, пов'язаної

з Божими заповідями. Часто в таких реченнях використовують частку **niech** (нехай): «*Niech ta Eucharystia nas wyposaży darami i odnowi naszą drogę życia z Jezusem. Amen*» (Dariusz Raś. Do nieba); «*Najbardziej niech nadzieja nieśmiertelności, która jest osobliwością chrześcijan przenika życie rodzinne – ten Kościół domowy*» (Dariusz Raś. Mądrzy).

Трапляються також у сучасних польських проповідях спонукальні речення, заклики до слухачів з вираженням негативним ставленням до дії або до її виконавця: «*Trzeba jednak w tym miejscu przypomnieć jedną choćby przestrożę: nigdy nie przyklejajmy do ust «amerykańskiego», aktorskiego uśmiechu. Ta sztuczność nikomu humoru nie poprawi*» (Dariusz Raś. Zmiany). Це речення передає негативне ставлення проповідника до штучних емоцій, тут – до так званої «американської усмішки», тобто штучної, нещирої, а висловлення «*Pielęgnujmy ją, a nie świat rzeczy, Internetu, komórek, telewizorów, samochodów*» (Dariusz Raś. Burze i cuda) закликає вірян до того, щоб плекати віру, а не світ телевізорів, Інтернету, мобільних телефонів, автомобілів.

Питальні речення в текстах сучасних польських проповідей використовують не лише для отримання інформації, а й для вираження емоцій, стверджень, спонукування, імітації пошуку інформації: «*Jak ma iść do Niniwy, stolicy potężnego podówczas państwa, miasta rozległego jak opisuje to Jonasz na trzy dni drogi, i głosić tam nawrócenie?*» (Dariusz Raś. Dzieci); «*Pytacie o nie w czasie spowiedzi czy w rozmowie: co będzie z tymi, naszymi bliskimi, znajomymi, którzy są całkowicie na bakier z wiarą?*» (Dariusz Raś. Do nieba).

Експресивну функцію виконують комплекси, що містять **питальне речення і відповідь**: «*A panowie? Panowie powinni być eleganccy i odświętni, dlatego strój roboczy z tygodnia czy też sportowy tym razem powinni zostawić w szafie*» (Dariusz Raś. Mądrzy); «*Aby doświadczyli zmiany. Jakiej zmiany? Takiej jakiej życzy sobie Duch Święty – Pocieszyciel*» (Dariusz Raś. Zmiany).

Значна частина питальних конструкцій проповідей – **риторичні запитання**, характеризовані як особливий стилістичний прийом для увиразнення висловлення: «*Co rodzi, budzi wiarę? Co sprawia, że człowiek jest wierzący?*

Czy to nie sam Bóg mówi w sercu człowieka? Czy to nie On sam za każdym poruszeniem serca, w całej tajemnicy życia jest źródłem wiary?» (Dariusz Raś. Do nieba).

Риторичні запитання ставлять реципієнтів перед необхідністю самостійно зважити власний життєвий досвід, звертаючись до власного сумління, і спонукають до роздумів над особистими моральними та духовними принципами, а також до переосмислення життєвих цінностей.

Можемо стверджувати, що найбільш вживаним мовним засобом переконування є **наказові речення**, які здебільшого передають не так модальність наказу, як заклику: «**Nie grzesz więcej**»; «**Nawracajmy się i wierzmy w Ewangelię, szukajmy bliskości z Ojcem niebieskim, naśladowujmy Chrystusa-Słowo pierwsze chrześcijan**» (Dariusz Raś. Dzieci); «**Bądźcie otwarci na działanie Ducha Świętego. Bądźcie otwarci na Jego zmiany**» (Dariusz Raś. Zmiany).

До колоритних засобів створення емоційності та експресії в сучасних польських проповідях варто віднести **однорідні члени речення**, зокрема **присудки**, які сприяють передачі почуттєвої напруги: «*...Przecież tutaj rodzimy się, rośniemy, uczymy się, wykonujemy swoje pasje, pracujemy, realizujemy powołania i talenty*» (Dariusz Raś. Do nieba); **підмети**: «*Ta królewskość, niezależność i niewinność wskazują nam na podwójne osadzenie naszego powołania*» (Dariusz Raś. Do nieba); «*Okres szkolny reprezentują prorocy, nauczyciele ludu, mędracy, królowie, którzy przeczuwali, że przyjdzie kiedyś wyraźne, rozstrzygające objawienie się Boga*» (Dariusz Raś. Zmiany); **додатки**: «*Potrzeba bowiem swoją słabość, obawę i grzech pokazywać Jezusowi jak apostołowie na łodzi*» (Dariusz Raś. Burze i cuda); «*Naszą wspólną charakterystyką jest przecież piękna celebrowanie Eucharystii, objawiająca Chrystusa dla ludzi każdego stanu, powołania i zdrowia*» (Dariusz Raś. Dzieci); **обставини**: «*Bóg znakomicie zgrał wpisane w nas pragnienia ze słowami więcej, wyżej, dalej*»; «*Odkrywamy Go w słowie, w ikonie, w Eucharystii: na ołtarzu czy w tabernakulum*» (Dariusz Raś. Burze i cuda); «*O obudzenie ducha misji, o mądrość w przyprowadzaniu do chrztu, do spowiedzi, do ołtarza Eucharystii ludzi dobrej woli*» (Dariusz

Raś. Do nieba); **означення**: «*Przez św. Józefa cichego, umiowanego, czulego, posłusznego, przyjmującego, twórczego, pracującego, a pozostającego w cieniu, uczymy się drogi prostej i doskonalszej prowadzącej do szczęścia i w konsekwencji do domu Ojca niebieskiego*» (Dariusz Raś. Mądrzy).

У сучасних проповідях досить часто трапляються **односкладні речення-апеляції**, основною функцією яких є назвати особу, до якої спрямоване мовлення, проте в релігійному стилі залежно від контексту на перший план виступають функції прохання, подяки, покаяння, захоплення, возвеличення і т. ін.: «*Zabierz, Panie, i przyjmij całą wolność moją, pamięć moją i rozum, i wolę moją całą, cokolwiek tam i posiadam. Ty mi to wszystko daleś – Tobie to, Panie, oddaję*» (Dariusz Raś. Burze i cuda); «*Jezu, dziękuję za moje życie. Dziękuję za Twoje przebaczenie*» (Dariusz Raś. Zmiany).

Також ми звернули увагу на те, що експресивними є ті безособові речення, які містять **оцінну модальність**, виражену через оцінні конструкції з компонентами *dobrze, zle, łatwo, niełatwo, warto, niewarto, nie wolno, nie można, należy, trzeba* тощо, що мають характер повчань, у яких миряни через усвідомлення оцінки «добре» чи «погано» мусять прийти до потреби виконувати заповідане: «*Nie wolno bagatelizować znaku utraty radosnego oblicza. Nie wolno przedłużać życiowych burz*» (Dariusz Raś. Burze i cuda); «*Nie można też zostawiać rozwoju relacji z Chrystusem na potem, na czas po pandemii. Bo przecież wtedy będziemy wyglądać jak owa rodzina mieszkająca w głuszy*» (Dariusz Raś. Do nieba).

Експресивним компонентом сучасних польських проповідей є і **звертання**. Зокрема, експресивність виразів зростає, коли проповідник звертається до вірян, присутніх у храмі: «*Moi kochani*»; «*Moi Drodzy!*»; «*Drodzy Parlamentarzyści i Samorządowcy, Krakowianie, Bracia i Siostry*» (Dariusz Raś. Do nieba); «*Kochani bracia, siostry, rodacy i przyjaciele! Dziś kazanie będzie o Bogu, bo dziś są Jego urodziny*» (Dariusz Raś. Mądrzy); віряни, слухаючи проповідь, відчують увагу проповідника, його прагнення торкнутися душі кожного з присутніх.

Проповідники часто застосовують слова **застереження** або **попередження**: «*Biada*

wam!. *Biada wam bogaczom, biada wam, którzy teraz jesteście syści, biada wam, którzy się teraz śmiejecie, biada wam, gdy wszyscy ludzie chwalić was będą*» (Dariusz Raś. Dzieci).

У текстах сучасних польських проповідей часто трапляються **порівняння**, сенс яких полягає в зіставленні одного предмета з іншим для того, щоб глибше розкрити його та яскравіше змалювати: «*uflny jak młody lew*», «*zwyćęzać jak lew*», тобто Ісуса Христа порівнюють з левом; або «*Ostre i czyste jak diament*» (Dariusz Raś. Dzieci); «*Eucharystia jest jak kryształiczne lustro*» (Dariusz Raś. Do nieba).

Збагаченню експресивних засобів сучасних польських проповідей сприяє використання стилістичних фігур – особливих синтаксичних конструкцій або зворотів, які надають висловленим думкам емоційної виразності.

До таких експресивних засобів належить **повтор**, один із найбільш поширених риторичних прийомів у сучасній проповіді: «*Wiara jest jakby wewnętrznym głosem, wiara jest silnym przekonaniem*» (Dariusz Raś. Zmiany); «*Rodzina to znaczy więź. Rodzina to znaczy wspólnota. Rodzina to tam, gdzie się rodzi*» (Dariusz Raś. Mądrzy).

Потужним емоційно-експресивним засобом вираження світогляду проповідника є **перифрази**, призначення яких – підкреслити

характерні риси предмета в суб'єктивному сприйнятті автора, зокрема на позначення **Ісуса Христа** («*Czy my nie za mało cieszymy się po każdej Eucharystii jako synowie-córki Króla Królów i Pana Panów?*» (Dariusz Raś. Zmiany); «*...naszego Zmartwychwstałego Zbawiciela*» (Dariusz Raś. Burze i cuda); «*Wszzechmogący i Miłosierny Pan*» (Dariusz Raś. Dzieci); і **Божої Матері** («*Czysta Panna, Święta Boża Rodzicielka, Najświętsza Matka Jezusa, Matka miłosierdzia, Matka nadziei, Pocięcha migrantów, Matka Łaskawa, Niepokalana Maryja Paniienka, Matka Niebieskiego Pana*»).

Висновки. Опрацювавши тексти сучасних польських проповідей, можемо стверджувати, що найбільше мовних засобів переконування та емоційно-експресивного впливу репрезентовано на синтаксичному рівні, а саме: однорідні члени речення, спонукальні речення, окличні речення, питальні речення, безособові речення, повтори, звертання тощо. Емоційності та експресії сучасним польським проповідям додають також різні художні засоби – тропи й риторичні фігури тексту, зокрема порівняння, перефрази, риторичні запитання, анафоричні повтори тощо.

Перспективу подальших наукових розвідок вбачаємо в аналізі мовних засобів переконування та емоційно-експресивного впливу в текстах сучасних польських ЗМІ.

ЛІТЕРАТУРА

- Вовк А. В.** Експресивний синтаксис у системі ідіостилію письменника (на матеріалі «Щоденників» О. Гончара) : дис. ...канд. філ. наук : 10.02.01. 2020. Дніпро, 182 с.
- Ідзьо М. В.** Мовні засоби експресивізації в текстах сучасних польських ЗМІ : дис. ...канд. філ. наук : 12.02.03. 2016. Київ, 222 с.
- Ніколаєнко О. А.** Експресивність лексичних засобів мови як засіб впливу на адресата в текстах ораторського дискурсу Республіканського Риму. *Studia Linguistica*. 2014. Випуск 8. С. 99–104.
- Холявко І. В.** Засоби експресивності в українських мовознавчих наукових статтях. *Науковий журнал Львівського державного університету безпеки життєдіяльності «Львівський філологічний часопис»*. 2020. № 8. С. 185–190.
- Чабаненко В. А.** Основи мовної експресії. Київ : Вища школа, 1984. 165 с.
- Grzegorzczkova R.** Struktura semantyczna wyrażen ekspresywnych. *Z zagadnień słownictwa współczesnego języka polskiego*. Wrocław–Warszawa–Kraków, 1978. S. 117–123.
- Ks. Dariusz Raś.** Mądrzy. URL: <https://mariacki.com/madrzy/> (дата звернення: 18.03.2025).
- Ks. Dariusz Raś.** Burze i cuda. URL: <https://mariacki.com/burze-i-cuda/> (дата звернення: 18.03.2025).
- Ks. Dariusz Raś.** Zmiany. URL: <https://mariacki.com/zmiany/> (дата звернення: 18.03.2025).
- Ks. Dariusz Raś.** Dzieci. URL: <https://mariacki.com/dzieci/> (дата звернення: 25.10.2024).
- Ks. Dariusz Raś.** Do nieba. URL: <https://mariacki.com/do-nieba/> (дата звернення: 18.03.2025).
- Warchol S.** Słowiańskie homonimy apelatywno-onimiczne i onimiczno-onimiczne w diachronii i synchronii. *Rozprawy Slawistyczne UMCS*. 2010. 270 s.
- Wierzbicka A.** Semantyka. Jednostki elementarne i uniwersalne. Lublin : Wydawnictwo UMCS, 2006. 535 s.

REFERENCES

- Idzo, M. V.** (2016). *Movni zasoby ekspresyvizatsii v tekstakh suchasnykh polskykh ZMI [Linguistic Means of Expression in the Texts of Contemporary Polish Media]*. (Candidate's thesis). Kyiv [in Ukrainian].
- Nikolaenko, O. A.** (2014). Ekspresyvnist leksychnykh zasobiv movy yak zasib vplyvu na adresata u tekstakh oratorskoho dyskursu Respublikanskoho Rymu [Expressiveness of Lexical Means of Language as a Means of Influence on the Addressee in the Texts of Oratorical Discourse of the Republican Rome]. *Studia Linguistica* (Issue 8), (pp. 99–104) [in Ukrainian].
- Kholiavko, I. V.** (2020). Zasoby ekspresyvnosti v ukrainskykh movoznavchykh naukovykh stattiakh [Means of Expression in Ukrainian Linguistic Scientific Articles]. *Naukovyi zhurnal Lvivskoho derzhavnoho universytetu bezpeky zhyttiediialnosti «Lvivskyi filolohichnyi chasopy» – Scientific journal of the Lviv State University of Life Safety «Lviv Philological Journal»*, 8, 185–190 [in Ukrainian].
- Chabanenko, V. A.** (1984). *Osnovy movnoi ekspresii [Basics of Language Expression]*. Kyiv: Vyscha shkola [in Ukrainian].
- Grzegorzczkova, R.** (1978). Struktura semantyczna wyrażeń ekspresywnych [Semantic Structure of Expressive Expressions]. *Z zagadnień słownictwa współczesnego języka polskiego – On the vocabulary of contemporary Polish* (pp. 117–123). Wrocław–Warszawa–Kraków [in Polish].
- Ks. Dariusz Raś.** *Mądrzy [Wise]*. Retrieved March, 23, 2025, from <https://mariacki.com/madrzy/> [in Polish].
- Ks. Dariusz Raś.** *Burze i cuda [Storms and Miracles]*. Retrieved March, 23, 2025, from <https://mariacki.com/burze-i-cuda/> [in Polish].
- Ks. Dariusz Raś.** *Zmiany [Changes]*. Retrieved March, 23, 2025, from <https://mariacki.com/zmiany/> [in Polish].
- Ks. Dariusz Raś.** *Dzieci [Children]*. Retrieved March, 23, 2025, from <https://mariacki.com/dzieci/> [in Polish].
- Ks. Dariusz Raś.** *Do nieba [To heaven]*. Retrieved March, 23, 2025, from <https://mariacki.com/do-nieba/> [in Polish].
- Vovk, A. V.** (2020). *Ekspresywni syntaksys u systemi idiosyliu pysmennyka (na materialy «Shchodennykiv» O. Honchara) [Expressive Syntax in the System of Writer's Idiom (on the Material of O. Honchar's Diaries)]*. (Candidate's thesis). Dnipro [in Ukrainian].
- Warchol, S.** (2010). Słowiańskie homonimy apelatywno-onimiczne i onimiczno-onimiczne w diachronii i synchronii [Slavic Appellative-nonimic and Onimic-nonimic Homonyms in Diachrony and Synchrony]. *Rozprawy Slawistyczne – Slavic Dissertations at UMCS* [in Polish].
- Wierzbicka, A.** (2006). *Semantyka. Jednostki elementarne i uniwersalne. [Semantics. Elementary and Universal Units]*. Lublin: Wydawnictwo UMCS [in Polish].